Nr. 181 (1555). Cena 1800 mk. Włocławek, czwartek dnia 23 sierpnia 1923 r. Rok VI

SŁOWO KUJAWSKIE

Prenumerata na miejscu mk. 40.000, na prowincji i z odnoszeniem do domu 45,000 marek
Ogłoszenia za wiersz nonparel. pierwsza strona 1500 m., druga i trzecia 1200 mk., czwarta 8-łamowa 520 mk. Ogł. drobne po 900 m. za wyraz, tłust. druk. podwójnie Najmn. ogł. 9000 mk. Dla zagran. ceny o 200 proc. wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

O jakże piękny czysty rodzaj z jasnością.

Z brewiarza kapł.

Dla dzieci polskich w Rosji.

Otrzymaliśmy odezwę następującą: „Wielu jeszcze rodaków naszych, tysiące bezdomnych dzieci polskich—tułają się dotychczas na rozległem terytorjum Rosji w oczekiwaniu na powrót do kraju. Dzieci te giną fizycznie i moralnie, głód i nędza nieodstępnie im towarzyszą. Ustać przeto w pracy nie możemy. Winniśmy dalej budzić ofiarność publiczną, ażeby tę dziatwę polską ratować od zagłady. To nakaz moralny, przed którym uchylić się nie wolno nikomu.

Zwracamy się o zbiorową pomoc materjalną do wszystkich instytucji w najobszerniejszem tego słowa znaczeniu, do wszystkich organizacji, związków, zrzeszeń. — Prosimy duchowieństwo, które już przychodziło nam z pomocą, ażeby i tym razem poparło swoim wpływem moralnym zabiegi nasze; kilka słów, rzuconych z ambony, zainicjowana przez proboszcza po nabożeństwie niedzielnem doraźna na ten cel składka, a rzesze wiernych chętnie spełnią ten święty obowiązek względem Boga i kraju. Każdy wreszcie obywatel, który posiada nieco inicjatywy i dobrej woli, może sprawie się przysłużyć, urządzając w kółku znajomych, którzy mu ufają, składkę na ten cel. Otrzymany kwit z P. K. O., oraz lista ofiar — służyć mu będą za dowód dla usprawiedliwienia się przed ofiarodawcami. Kogo zaś nie stać na taką inicjatywę, niech sam od siebie złoży choć skromny datek. Prosimy przytem o pośpiech, działać bowiem musimy szybko i energicznie. Ofiary składać należy w pocztowej Kasie oszczędności w Warszawie, oraz we wszystkich jej oddziałach, w całym kraju, na rachunek przekazowy komitetu № 3410.

Ufamy, że każdy, kto ma poczucie ludzkości, kto jest polakiem, kto jest prawdziwym obywatelem Polski— usłyszy ten głos dziecka polskiego, które przez nas z dalekiej Rosji woła o pomoc.

W imieniu komitetu
Prezes: † Edward Ropp, arcybiskup.

Znaczenie III Targów Wschodnich.

Targi, jarmarki, wystawy znane na całym świecie, jako najbardziej celowy środek rozbudowy własnego przemysłu i handlu, a przez to i eksportu, który zwłaszcza w czasach obecnych staje się podwaliną dobrobytu społeczeństwa.

Targi Wschodnie, które otwierają się dnia 5 września we Lwowie mają tem większe znaczenie dla Polski, że dotąd dalecy jeszcze jesteśmy od tych możliwości ekonomicznych, na które pozwalają nam warunki naszego życia.

Jest szereg krajów, w których szersze sfery Polski, bądź zupełnie nas nie znają, bądź też znają ze źródeł rosyjskich i niemieckich. Ponadto brak dobrze zorganizowanej komunikacji wodnej sprawił, że eksportami naszych towarów byli: przed wojną Rosja, a dotąd jeszcze Niemcy.

Po uzyskaniu niepodległości, zwłaszcza zaś po ustaleniu granic Polski weszliśmy w orbitę mocarstw europejskich i zawarliśmy szereg traktatów politycznych i handlowych. Traktaty te zostałyby bezużytecznymi papierami, gdybyśmy nie wprowadzili w życie klauzul w nich zawartych. A to już jest rzeczą samego społeczeństwa, wszelkich jego sfer przemysłowo-handlowych. Rząd może i powinien jaknajintensywniej popierać poczynanie tych sfer.

Jednym z potężnych czynników w tym względzie są Targi Wschodnie. Tam bowiem wystawiamy wszystko to, co mamy zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i na eksport. Pozatem Targi te dają niewyczerpane możliwości dla firm handlowych, gdyż Polska ze względu na swoje położenie geograficzne jest naturalnym pośrednikiem handlowym między Zachodem a Wschodem.

Jeśli się dobrze zastanowić nad tymi pobieżnie choćby poruszonymi czynnikami, dojdziemy do przekonania, że w kwestji naprawy Rzplitej walka z drożyzną, z paskarstwem i wszelkiego tego rodzaju wyniki w kierunku podniesienia marki i obniżenia kosztów utrzymania, są niczem w porównaniu z planową kampanją wyżej skreśloną. W kampanji tej decydującą rolę odegrać muszą Targi Wschodnie, które są miejscem, gdzie najlepiej się Polskę przemysłową i rolniczą poznaje. Już w ciągu dwuletniego istnienia Targi dały dowody tego, co stwierdzone zostało jednomyślnie przez całą prasę europejską i amerykańską.

Kto robi drożyznę?

Z prezydjum Zarządu Głównego Związku Ziemian donoszą nam:

Jesteśmy świadkami od pewnego czasu systematycznej naganki ze strony pism lewicowych na producentów rolnych czy to przedstawicieli większej, czy mniejszej własności, że oni stałym śrobowaniem cen artykułów pierwszej potrzeby wywołują drożyznę. Bardzo trudno jest polemizować z przeciwnikiem, który swoją agitacją chce dopiąć celu politycznego i dlatego każdy argument choćby najbardziej bezsensowny wytacza na wiecach przed tłumne zebrania, licząc na to, że zebrania te argumentu tego ani ocenić nie potrafią, ani krytycznie na cyfry nie spojrzą.

A cyfry te są tak wymowne, że każdy człowiek umiejący logicznie myśleć musi dojść do przekonania, że jedynym czynnikiem w produkcji całego państwa, który otrzymuje minimalną cenę za swój produkt jest właśnie rolnik pomimo tego, że w stosunku do państwa ponosi największe ciężary.

Dla prostego rachunku weźmy, że 1 rb. przedwojenny równa się 100 tysiącom marek i porównajmy ceny tych artykułów, które służą dla zaspokojenia najpierwszych potrzeb.

1) Żyto. Cena dzisiejsza około 300 tysięcy marek tranzakcje na nowe zboże są robione po cenach jeszcze niższych, równa się 3 rb. przedwojennym, równa się 7 koronom 50hal. równa się $6^1/_2$ Mk. a zatem, jeżeli weźmiemy za podstawę ceny Kongresówki, wynosi $60_0/^0$ ceny przedwojennej; w Małopolsce i b. zaborze Pruskim około $40^0/_0$ ceny przedwojennej.

2) Mleko i nabiał. Cena mleka na stacjach zakładowczych w promieniu 100 kl. od Warszawy wynosiła 5 kop. za litr, dziś wynosi 3000 Mk. zatem $60_0/^0$ ceny przedwojennej. Masło 30.000 Mk. za funt wobec 50 kop. przed wojną wynosi również $60^0/_0$ ceny przedwojennej.

3) Ziemniaki. Tak zwane młode kartofle wynosiły korzec w Warszawie 3 do 4-rech rb., obecnie 120 do 150 tysięcy mk., w stosunku do ceny przedwojennej około $40^0/_0$.

4) Żelazo. Cena dzisiejsza około 9 tysięcy marek za kilogram równa się 9 kop. przedwojennych. Cena przedwojenna wynosiła w Kongresówce $8^1/_2$ kop. w b. zaborze Pruskim $7^1/_2$ kop., a zatem cena dzisiejsza wynosi $110^0/_0$ ceny przedwojennej.

5) Węgiel. Cena przedwojenna 1 rb. za 100 kg., cena dzisiejsza 140 tysięcy marek za 100 kg. wynosi zatem $140^0/_0$ ceny przedwojennej.

6) Manufaktura. Porównanie najtrudniejsze, gdyż zachodzi znaczna różnica w gatunkach; ceny wynoszą około 150 do $200^0/_0$ ceny przedwojennej.

Natomiast stosunek ceny żyta do ceny chleba radykalnie się zmienił. Przy cenie 5 rb. za 100 kg. t. j. 5 kop. za kilo kosztowało w Warszawie kilo chleba 6 kop. Na prowincji często robiono zamiane z piekarzami funt żyta za funt chleba. W tym stosunku kilogram chleba winien dziś kosztować 3 do 4-rech tysięcy marek, tymczasem kosztuje 9 tysięcy marek.

Z powyższego widzimy, że końcowy produkt, gdzie wchodzi praca, maszyna, węgiel i t. p. kosztuje znacznie drożej, jak przed wojną, natomiast surowiec, a włościwie z punktu widzenia rolnictwa również produkt skończony pochodzący z rolnictwa w żadnym wypadku nie dochodzi ceny przedwojennej. Widzimy zatem, że koniunktury dla rolnictwa są jaknajgorsze, dla wszystkich, którzy te produkty przerabiają jaknajlepsze.

Innego zdania jest społeczeństwo, prowadzone na pasku przez demagogję, która stara się całą prawdę przekręcić i, idąc w kierunku najmniejszego oporu, przerzuca całą niechęć tłumów na tych, którzy oddają swój produkt dziś po cenach niżej kosztu, a natomiast starają się odwlec uwagę od spekulanta, sklepikarza, rzemieślnika i tego samego nawet robotnika, który ciągłem podnoszeniem swych zarobków, małą wydajnością pracy drożyznę powoduje. Jako przykład może służyć choćby cena chleba, który wynosi 150 proc. ceny przedwojennej przy 60 proc, ceny przedwojennej żyta.

Przy ustalaniu umów zbiorowych z pracownikami rolnymi zostały normy wynagrodzenia określone w kilogramach żyta. Pomimo tego, że ten miernik zdawał się w chwili zawarcia umowy za najkorzystniejszy dla pracowników rolnych, okazuje się on dziś wobec niskich cen zboża niekorzystny, czego dowodem są żądania związków zawodowych, rewizji cen a nawet strajki, jak w Skierniewickiem, co nie przeszkadza tym samym przywódcom z tejże samej partji tłumaczyć masom robotniczym, że wysokie ceny artykułów pierwszej potrzeby powodują drożyznę.

Cała więc uwaga społeczeństwa, które chce się zwrócić przeciwko drożyźnie musi być skierowana na tych, którzy ją rzeczywiście wytwarzają. Metoda odwrócenia uwagi wyraźnie w tym wypadku stosowana, nie jest rzeczą nową. Tembardziej obowiązkiem każdego obywatela kraju, któremu chodzi o to, ażeby zło wykorzenić, jest baczne zwracanie uwagi na to, gdzie to zło siedzi.

Alfred Jankowski.

(I. P. P.)

Rząd zapewni miastom chleb tańszy?

Rząd da kredyty organizacjom spożywców, rolnicy zobowiązali się dać zboże tanio i poddać się kontroli rządu.

W dniach 17 i 18 b. m. w min. spr., wewnętrznych pod przewodnictwem Nadzwyczajnego Komisarza zwalczania drożyzny, dr. Bajdy, odbyło się posiedzenie przedstawicieli organizacji rolniczo-handlowej i organizacji spożywczych, mające na celu omówienie całokształtu akcji zakupu zboża i zaopatrywania w jego przetwory sfer spożywczych.

Na zakup zboża mają być zużytkowane kredyty otrzymane od P.K.K.P przez organizacje rolniczo-handlowe oraz kredyty wyznaczone przez skarb do rozporządzenia Nadzwyczajnego Komisarza.

W toku obrad wyjaśniło się, iż organizacje spożywcze nie są jeszcze dziś na tyle zorganizowane finansowo. Rolę łącznika pomiędzy grupą producentów a grupą spożywców odegra Główny Urząd Żywnościowy, Oddział Handlowy w Poznaniu, który przejmować będzie zboże od organizacyj rolniczo handlowych i przekazywać je w formie przetworów organizacjom spożywczym, kredytując je na pewien określony termin.

Przedstawiciele organizacji rolniczo-handlowych w obecności przedstawiciela Związku polskich organizacyj rolniczych złożyli na ręce Nadzwyczajnego Komisarza deklaracje piśmienną, mocą której obowiązują się poddać się rygorom uchwał Komitetu ekonomicznego ministrów w sprawie kredytów zbożowych, a więc na kontrolę zużycia udzielonych kredytów oraz na oferowanie zboża, względnie jego przetworów na najdogodniejszych dla „Guzohanu" warunkach bez zaliczki na zamówioną ilość, do wysokości otrzymanych kredytów.

Pomyślne zakończenie tych narad kładzie fundament pod zapoczątkowaną przez Nadzwyczajnego Komisarza zwalczania drożyzny akcję uzdrowienia handlu zbożowego w Polsce i zbliżeniu bezpośredniego wytwórców ze spożywcami z pominięciem zbędnego łańcucha pośrednictwa.

Wykaz nagród z Wystawy Kujawskiej.

2)

W dziale IV
Przemysłu domowego.

1) P. Kuhnówna, Zakopane -- hafty — medal srebrny mały, 2) p. Epszteinowa — koronki i hafty — med. srebrny mały, 3) Szkoła Marysin — praca pedagogiczna — medal srebrny mały, 4) Zakłady rękodzielnicze — »Aos« hafty swojskie — medal bronzowy, 5) p. D-rowa Zaborowska, Warszawa — wstążki — medal bronzowy, 6) p. Zaborowska, Mchowo — tkaniny — med. bronz., 7) p. Drążkiewiczówna — tkaniny — med. bronz., 8) p. Walerja Pogodzianka — koronki — list pochwalny, 9) p. Bartel de Weidental — kolekcja haftów — list pochw., 10) p. Marja Kretkowska, Baruchowo — kolekcja rękodzieł — list pochw., 11) p. H. Chrząszczewska — hafty — list pochw. 12) p. Kalkstein — hafty — list pochwalny, 13) p. Boye — wyroby tkackie — list pochw., 14) p. W. Rutkowski — hafty — list pochwalny, 15) Ochronka Baruchowo — roboty dziatwy — list pochw., 17) p. Dąbrowska — hafty — list pochw., 18) p. Lidwing, Kłotno — kolekcja modeli starych mebli, narzędzi kujawskich — specjalne podziękowanie Komitetu.

A) Przetwory.

1) p. Marja Kobusiewicz — ogół eksponatów, ocet jabłkowy i t. d. — złoty medal, 2) p. Marja Kretkowska — znakomite miody, wina owocowe — medal srebrny, 3) p. Wilanowska, Bogucin — napoje owocowe przetwory Wecka — medal srebrny, 4) p. Sidwina, Kółko »Łącznik« Kłotno Chleb — masło — list pochwalny, 5) p. Górska, Świerczyn — Wecka konserwy — list pochw., 6) p. Kretkowska, Grodno — jaja, chleb, słonina, ser — list pochw., 7) p. Antonina Grodzicka — torty — list pochw., 8) p. Haackowa, Dembice — miód — list pochw., 9) p. Julja Strzeszewska — zeszłoroczne śliwki, kijowskie konfitury, ciastka, orzechy — list pochwalne.

W dziale V — Pracy społecznej.

1) Komitet Okręg. Tow. Rol. Kuj. w Włocławku — całokształt pracy — podziękowanie Komitetu, 2) Sekcja Pracy Społecznej — tablice wykresy — podzięk. Komitetu, 3) Komitet Polsk. T-wa Krajoznawczego — praca krajoznawcza — podzięk. Komitetu, 4) Komitet Szkoły Rolniczej Mieczysławów — sprawność w dziale oświaty rolniczej — podziękowanie Komitetu.

W dziale VI
Przemysłu metalowego i artykułów technicznych.

(VI, VII i XIV Przewodnika)

1) Firma Neuman, Włocławek — przyrządy optyczne — dyplom zasługi, 2) Państw. Niższa Szkoła Techniczna — całokształt pracy — dyplom Uznania M. R. i D. P., 3) Firma »Unia«, Grudziądz — całokształt pracy — medal złoty M. R. i D. P., 4) Włocławskie Młotownie Parowe Szwarc — osie wozowe — medal złoty, 5) Syndykat Rolniczy Warszawski — zaspakajanie potrzeb gospodarstw rolnych — medal złoty, 6) Firma Bronikowski, Grodzki, Wasielewski — zaspakajanie potrzeb gospodarstw rolnych — med. srebrny, 7) Józef Lewiński, Włocławek — krajowe kamienie młyńskie — med. srebrny M. R. i D. P., 8) Firma »Wisła« Włocławek — maszyny rolnicze — med. srebrny, 9) Firma M. Sarna, Płock — maszyny rolnicze — medal srebrny duży, 10) Firma H. Mühsam Sp. Akc., Włocławek — wystawione okazy — med. srebrny duży, 11) Firma I. Sperling — wagi — med. srebrny mały, 12) Włocławska Fabryka Drutu — wyroby druciane — med. srebrny mały, 13) Kujawska Fabryka Maszyn i Odlewów — maszyny rolnicze — med. srebrny mały, 14) I. Ciechurski, Włocławek — przyrządy precyzyjne — med. bronzowy, 15) Firma Oźminkowski, Włocławek — galwanizacja, emaljów — med. bronz., 16) Firma Sucheni — pługi — med. bronz., 17) Firma M. Margulies — wozy i wialnie — med. bronz., 18) Firma Jan Skóra — sita — med. bron., 19) p. Podraszko — maślarnie ręczne — list pochwalny.

W dziale XV
Przemysłu chemicznego.

1) Państwowa Fabryka Nawozów Azotowych, Chorzów — dyplom zasługi państw., 1) Tow. Przemysłu Naftowego B-cia „Nobel" w Polsce — dyplom uznania, 3) Fabryka Celuloza w Włocławku — med. złoty, 4) Firma Kocent Goździewicz — med. złoty, 5) Firma „Unicum" B. Jurkiewicz, Poznań — med. srebrny mały, 6) Firma S. Marcinowski, Poznań — nawozy sztuczne — list pochwalny.

W dziale XVII
Przemysłu rolnego.

1) Cukrownia Choceń — dyplom zasługi państw., 2) Cukrownia Brześć Kujawski — dyplom uznania państw., 3) Fabryka Cykorji Bohm i S-ka — med. złoty, 4) Fabryka Cykorji „Gleba" — med. złoty państw. 5) Fabryka Cykorji „Stella" — med. srebrny mały, 6) Browar Słodownia w Włocławku — Piwo Złote — med. srebrny państw. 7) Browar Słodownia Głodowo — med. bronzowy, 8) Kujawska Wytwórnia Win H. Rakowski — med. srebrny państw., 9) Polski Syndykat Ogrodniczy — med. bronzowy, 10) Mączkarnia Udziałowa Kujawska w Borzymiu — Krochmal Superior medal srebrny państw., 11) Mleczarnia Parowa Lubraniec — masło i inicjatywa w serowarstwie — med. srebrny, 12) Mleczarnia W. Frederiksen Wólka Paruszewska — produkcja sera — med. srebrny, 13) Maślarnia Parowa Czerniewice — med. bronzowy.

W dziale XIII
Wyrobów ceramicznych, szklanych i kamiennych.

1) Pomorskie Zakłady Ceramiczne — medal złoty, 2) A. Medzeg Cegielnia Fordon nad Wisłą — medal złoty, 3) Polska Fabryka Fajansu B-ci Cohn, Włocławek — medal srebrny, 4) Włocławskie Zakłady Przemysłowe dawniej Teichfeld i Asterblum — med. srebrny, 5) Firma L. Czamański i S ka, Włocławek — med. srebrny, 6) Zakłady Ceramiczne „Rumaki" — med. srebrny, 7) Włocławska Fabryka Kafli i Wyrobów Kamionkowych — medal bronzowy, 8) Fabryka Wyrobów Cementowych L. Cohn, Włocławek — list pochwalny, 9) Olradzki Fabryka Wyrobów Garncarskich, Włocławek — list pochwalny, 10) Cegielnia Zazamcze, Włocławek — cegła piaskowo-wapienna — list pochwalny.

W dziale XVIII
budownictwa i inżynierji.

1) S. Landowski i S. Stachecki, Poznań — projekt regulacji rzeczki Raduni — medal srebrny duży, 2) A. Ponikowski i E. Ostrowski, Warszawa — meljoracje rolne — med. srebrny mały.

(Dokończenie nastąpi.)

MYŚLI.

Wybrał X. R. F.

"Istnieją jeszcze koła i zakątki kraju, gdzie należałoby ludziom powiedzieć, że Pan Bóg, prócz ziemi i powietrza także morze stworzył, że prawdziwy człowiek a więc i całe narody żyją nietylko ziemią i powietrzem, ale i trzecim żywiołem Bożym jakim jest morze! Morze to nietylko brama, którędy dobra materjalne płyną, ale także okno dla odżywczego powiewu kultury i postępu. Przyczyny upadku Polski dopatrują się w niedocenianiu i usunięciu nas od morza. Polska bez odpowiedniego dostępu do morza, bez własnego portu — musi chromać".

Generał Roja,
założyciel Towarzystwa Bałtyckiego.

Z wrażeń rocznicowych i wystawowych.

(Dokończenie).

Nazajutrz z rana udałem się z kompanją parafjalną do Włocławka na jedyną w swoim rodzaju mszę polową na Wiśle, właściwie, mszę rzeczną, Wiślaną.

Wielu, niestety, wolało iść w pojedynkę, w rozsypce. W oczekiwaniu na zbiórkę, wyruszyliśmy z opóźnieniem i przetośmy spóźnili się z przybyciem do celu, mimo, żeśmy pędzili przez las na przełaj, ze sztandarami i chorągwiami zwiniętemi, niosąc ich drzewca poziomo. Dopiero pod suszarnią dolnoszpetalską uformowaliśmy z powrotem szyk procesjonalny.

Zaledwośmy się ustawili na terasie bulwarku, naprzeciw statku „mszalnego", wnet trąbka oznajmiła Podniesienie.

Obecność po raz pierwszy na mszy Wiślanej sprawiła, że, wznosząc się na skrzydłach niezwykłego nastroju, uczułem się wniebowziętym duszą. Rezygnuję z wszelkich ćwiczeń stylistycznych wobec tej chwili, spędzonej na mistycznym Taborze Polskim. Rezygnuję także i z analizy Taborycznego „dobrze nam tu być", które chciałoby się poetyckim rozkazem Getego przedłużyć w nieskończoność: „verweile doch, du bist so schön!" — „o chwilo, stań, tak piękną jest!"

Jedna myśl-uczucie wystrzeliła mi w duszy pod działaniem doznanych wrażeń i oblekła się w okrzyk rytmiczny:

— Chwała Najświętszej w Cudzie nad Wisłą!

Ten okrzyk grał mi w pierwsiach przez cały czas nabożeństwa na Wiśle i rwał się nazewnątrz, by udzielić się tłumom zebranym i być przez nie pochwyconym, jako wyraz ich duszy także — niawątpliwy.

Wyrzuciłem go z duszy, wystrzeliłem nim w zwarty tłum pobożnych już w kościele farnym. Odprawiwszy tam mszę świętą przed kopją obrazu Jasnogórskiej, przemówiłem z obfitości serca. Ów okrzyk był konkluzją przemówienia.

Kompanja nasza choć niewielka, okazała siłę przyciągającą. Dokonywując odwrotu pociągnęła za sobą gromadkę włocławian i włocławianek, która towarzyszyła jej, aż do samego kościoła górnoszpetalskiego. Bóg zapłać im za to!

Unikając kurzawy na nieprzewiewnej szosie wróciliśmy znowu lasem na przełaj, swobodnie. Pewna włocławianka wdała się ze mną w rozmowę. Szła na Mogiłę Bratnią pomodlić się za swego pierwszego męża, pochowanego tam razem z hekatombą poległych obrońców Wisły. Szła tam szczególnie, by jej drugi, tyran zazdrośnik, nie pozwala jej na to! Nieboszczyk jak i wielu jego towarzyszów śmierci okrutnej, miał twarz odciętą. Poznała go po jakiejś zabliźnionej szramie i po znakach na bieliźnie.

Gdy, z chwilą wyjścia z lasu, uczestnicy kompanji okazywali zamiar wędrowania luzem i dalej, zaprotestował przeciw temu energicznie jeden z wiarusów włocławskich. Doszliśmy tedy do swego kościoła w ordynku procesjonalnym, śpiewając.

Cześć Wam, Wiarusy włocławskie!

Tegoż dnia wielko-rocznicowego, po nieszporach z poświęceniem wianków, wyruszyłem do Włocławka po raz drugi, na wystawę, z Kołem młodzieży.

Otrzymaliśmy w kasie bilety ulgowe. Zdziwił się temu p. kontroler.

— To takie dzieci?

— Stowarzyszeni!

Weszliśmy, rozpoczęliśmy przegląd. Tu znowu rezygnuję ze szczegółowego opisu nietylko eksponatów, ale i wrażeń.

— Nec Hercules contra plures! — jak mi powiedział pewien pułkownik, kiedy, w pierwszym dniu ostrzeliwania Szpetala przez bolszewików, zapytałem go o widoki utrzymania przyczółka. — Czyli: Siła złego na jednego!

A jednak pewien ziemianin, b. kresowczyk wyraził mi swoje rozczarowanie:

— Nie taka była wystawa w Mińsku przed wojną!

— Ba, przed wojną, w Mińsku!

— Jak się podoba księdzu wystawa? — pyta mię inny znajomy.

— Owszem, jedną tylko ma wadę: jest zbyt popielata!

— Trudno wymagać od Komitetu, aby na kilka dni zabrukowywał jej teren.

— Niewątpliwie, ale fakt pozostaje faktem.

Gdy wieczór zapadł, stwierdziłem nadto jeszcze brak dostatecznego oświetlenia. To skłoniło moją grupkę do posłuchania świetnej orkiestry.

Choć tedy nie widziało się wszystkiego, jednak czuliśmy się przesyceni bogactwem eksponatów. Wynieśliśmy też, prócz nauki, wielką wiarę w przyszłość gospodarczą Polski, jak niemniej pobudkę do pracy dla Niej.

A wiecie, Szanowni Państwo Czytelnicy, co poza melancholijnem beczeniem bydełka, rozrzewniło mię szczególnie na tej wystawie?

Są to eksponaty mimowolne, które posłużyły jako pomieszczenie dla eksponatów. Są to, mianowicie, budowle szkolne, ten najcenniejszy największą otuchę na przyszłość!

Za te budowle—miastu Włocławkowi — cześć!

X. Charszewski.

Co niesie dzień?

SIERPIEŃ 23 CZWARTEK

Dziś: Filipa, Zacheusza męczennika.
Słow.: Chimoiła.
Jutro: Bartłomieja apost. Aurory.
Wschód słońca o g. 4.40
Zachód o g. 18.45
Wsch. księżyca o g. 16.56
Zachód o g 1.22.

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

W dniu 21 sierpnia najwyższa temperatura wynosiła 20,0°, najniższa 11,3°. Opadu nie było.

Egzaminy do korpusu kadetów. Egzaminy wstępne do korpusu kadeckiego we Lwowie odbędą się do klasy I od 28 do 30 bm., do klasy II od 27.

Ezmaminy wstępne do korpusu kadeckiego № 2 w Modlinie odbędą się od 20 do 31 bm.

Dwumiesięczny Kurs dla Pracowników Oświatowych, w szczególności dla organizatorów i nauczycieli kursów dla dorosłych kierowników Domów Ludowych, pracowników Wydziałów Wychowawczych organizacji spółdzielczych oraz bibljotekarzy, odbędzie się staraniem Centralnego Biura Kursów dla Dorosłych, Instruktorjatu Domów Ludowych, Centralnego Związku Kółek Rolniczych, Wydziału Propagandy Związku Polskich Stow. Spożywców i Związku Bibljotekarzy Polskich z zapomogi Wydziału Oświaty Pozaszkolnej Ministerjum W. R. i O. P.

Kurs rozpocznie się 4 września r. b. i trwać będzie do 27 października. Zgłoszenia na Kurs należy przesyłać listownie do Centr. Związku Kółek Rolniczych—Dział Oświatowy, w Warszawie, ul. Tamka 1, do dnia 20 sierpnia r. b.

Szczegóły w „Społem" lub w „Rzeczypospolitej Spółdzielczej".

Administracja „Słowa Kujawskiego" idąc w myśl odezwy ks. arcybiskupa Roppa i prezesa Opieki nad dziećmi w Rosji, otwiera listę ofiarodawców na nieszczęśliwe głodne dzieci w Rosji.

Z Magistratu. Prezydjum Rady Miejskiej prosi pp. Radnych i Członków Magistratu o przybycie na posiedzenie Rady Miejskiej do Magistratu we czwartek, dnia 23 b. m. o godz. 8 wiecz. dla wyczerpania porządku dziennego z dnia 20 b. m.

Stan zdrowotny. Za czas od 12 do 18 sierpnia r. b. stwierdzono w powiecie Włocławskim następujące przypadki chorób zakaźnych:

we Włocławku: 1 przypadek duru brzusznego, 3 przypadki płonicy;

w Woli Adamowej (gm. Pyszkowo) 4 przypadki odry;

w Brześciu Kujaw.: 1 przypadek duru brzusznego, 9 przypadków czerwonki.

Osobiste. Powrócił z urlopu dyrektor P. K. K. P., p. Szeliga i objął urzędowanie.

Podwyższenie udziału. Z dniem 1 sierpnia Spółdzielnia Pracowników Państw. we Włocławku podniosła swe udziały z 10,000 mk. na 100.000 mk.

Zakaz sprzedaży alkoholu. Od 23 do 29 b. m. z powodu przeglądu roczników po restauracjach i sklepach z alkoholem odnośne Władze wprowadzają w życie zakaz sprzedaży alkoholu.

Cukier będzie rozdany przez miejscowy Wydział aprowizacyjny kooperatywom, wszystkim sklepom i związkom zawodowym do sprzedawania ludności miasta.

Sól zdrożała z dniem 21 b. m. o 70 procent.

Ze szpitala św. Antoniego. Dowiadujemy się, iż Magistrat przystąpił do pracy nad nową studnią arteryjską w szpitalu św. Antoniego, jak również do budowy lodowni.

Awantura. Za awanturnicze zachowanie się Kozłowskiego, zamieszk. przy ul. Warszawskiej № 13, policja aresztowała i zaprowadziła do Komisarjatu i spisała protokuł.

Przyłapanie złodziei. Złodziei, którzy dokonali kradzieży w nocy z 20 na 21 b. m. w sklepie papierosów przy ul. 3-go Maja № 26, przyłapano, a rzeczy skradzione odebrano i oddano właścicielowi.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 21. VIII.

Funt angielski	1.122.000
Dolar	246.000
Frank szwajcarski	44.500
Frank francuski	13.715
Korona czeska	7.200
Korony austrjackie (100)	347
Marka niemiecka	0.0425

Numerus clausus?

Sześciu żydów na jednego Polaka. To tylko początek. Czas skończyć.

W wydziale IX odwoławczym karnym sądu okręgowego warszawskiego na siedmiu aplikantów sądowych jest sześciu żydów.

Ten osobliwy „numerus clausus" jest całkiem zrozumiały: tych sześciu „naszych" kończyło studja w polskim Uniwersytecie, gdy Polacy byli na froncie.

Tych sześciu, to dopiero przednia straż tej masy żydowskiej, stanowiącej około trzeciej części słuchaczów uniwersytetu, lepiej od Polaków przygotowanych. Żydzi ci gotowi będą objąć posady za rok, za dwa, gdy większość Polaków będzie dopiero w początkach swych studjów.

Popierani przez Niemców w czasie okupacji, uwolnieni od konkurencji Polaków w czasie wojny, żydzi pozajmowali na urzędach stanowiska w takiej ilości, że odżydzenie ich będzie nadzwyczaj trudne.

Czas już najwyższy, by umożliwić Polakom kończenie studjów przez wprowadzenie numerus clausus na wyższych uczelniach. Bo albo Polacy wprowadzą dla żydów, albo żydzi zrobią go dla Polaków, jak w wydziale karnym odwoławczym sądu okr. warsz.

Kandydat na sprzedawczyka.

Miasto przechodzi z każdym niemal dniem na własność żydowską. Rejenci, volens-nolens, z urzędu, przepisują masowo prawa własności kamienic z żydowskich lokai, polaków, na żydów. Żydo-Polska czyni zastraszające postępy w kierunku do Nowej Judei na ziemiach historycznie polskich.

W pewnej redakcji byłem mimowolnym świadkiem następującej scenki.

— Puk-puk-puk!

— Proszę!

Nieśmiało, skradliwie, wchodzi do gabinetu redaktorskiego niepoczesny jegomość.

— Co za interes ma pan?

— Chciałem prosić pana redaktora o radę, co zrobić? Jestem w trudnem położeniu. Musimy sprzedać dom żydowi. Sprzedaż przymusowa z powodu działów familijnych...

— Skaranie boskie! To co ja mogę panu poradzić, kiedy tu ma być przymus?

— Chciałem uprzedzić pana redaktora, żeby nas nie ogłaszał w gazecie, jako sprzedawczyków... Przymus, jakem polak!

— Każdy święty ma swoje wykręty! A tymczasem miasto zagarniają żydzi. Niezadługo całe miasto wykupią. Skaranie boskie!

— Co robić, jak niema kupca polaka?

— To nie sprzedawać!

— Mus! Działy rodzinne!

— Polski mus, polski nakaz: trzymać kamienice w garści! Kto tego nakazu nie słucha, tego ogłaszam i ogłaszał będę sprzedawczykiem! Skarania boskie!

— Ha! To taka rada? Przyszedłem po radę, a tu pogróżki? Nie boję się ich! Sam już będę wiedział, co zrobić!

Mówiąc to, jegomość wycofywał się za drzwi. Wraz z nim, niezrozumiały już mamrot zniknął za drzwiami...

Opinjo! Zbudź się i wystrzel groźnym okrzykiem:

— Nakaz polski trzymać kamienice w garści! Za wszelką cenę trzymać! Kto sprzedaje kamienice żydom, ten zdrajca — sprzedawczyk bez pardonu!

X. Charszewski.

TELEGRAMY.

Krwawa kronika.

RYGA, 22 go sierpnia. (Rps.) „Prawda" moskiewska komunikuje z Jekatyrynodaru, że oddziały czerezwycząjki w ciągu r. b. zlikwidowały 35 oddziałów powstańczych.

W Rostowie nad Donem, trybunał rewolucyjny rozważał sprawę zabójstwa przez powstańców naczelnika północno-kaukaskiego okręgu komunikacji, Markowa. Czterech oskarżonych skazano na karę śmierci.

KONSTANTYNOPOL, 22-go sierpnia. (Rps.) W Moskwie wykonano wyroki śmierci, wydane przez trybunał sow. na członków „Związku obrony ojczyzny i wolności": braci Okułow, Tałajko, Kulesza, Głuzowa i Herzenberga.

Ameryka wobec odszkodowań.

LONDYN. A. W. „Daily Telegraph" potwierdza w artykule wstępnym, że sekretarz stanu Hughes wystosował jednobrzmiącą notę do rządów Niemiec, Anglji, Belgji, Włoch, w której wyjaśnia, że zmiana osoby prezydenta Stanów Zjednoczonych nie wpłynęła na politykę amerykańską w sprawie odszkodowań. „Daily Telegraph" uważa notę za nowy dowód chęci Stanów Zjednoczonych ustanowienia komisji rzeczoznawców, którzy mają ustalić zdolność płatniczą Niemiec. Szybkość, z jaką potwierdzenie stanowiska prezydenta Coolądge nastąpiło, wskazuje na wyraźny zamiar rządu amerykańskiego wyjaśnienia sytuacji wobec komplikacyj, wytwarzanych przez korespondencję dyplomatyczną sprzymierzonych. Wspólna akcja Francji i Anglji mogłaby w najkrótszym czasie sprowadzić pomyślny zwrot sytuacji.

Przeciwko strajkom.

ATENY, 22-go sierpnia. (PAT). W związku ze strajkiem robotników transportowych rząd polecił rozwiązanie wszystkich związków robotniczych. Archiwa związków skonfiskowano, a pieniądze, znajdujące się w kasach, przeznaczono na utworzenie kas ubezpieczeniowych dla robotników.

Przedłużenie dnia pracy.

BERNO, 22-go sierpnia. (PAT). Szwajcarska rada związkowa postanowiła przedłużyć pracę na kolejach związkowych z 8 do 9 godzin.

Decydująca Rada ministrów.

BERLIN. A. W. Na wczorajszym posiedzeniu Rady ministrów przewodniczył prezydent Rzeszy Ebert. Przedmiotem obrad były opracowane przez poszczególnych ministrów plany, dotyczące zupełnego przekształcenia dotychczasowej polityki finansowej i gospodarczej. Koła polityczne uważają uchwały dzisiejszej Rady ministrów za ostatnią próbę przeciwstawienia się grożącemu chaosowi gospodarczemu i finansowemu.

Na porządku dziennym znajduje się również sprawa ustąpienia dyrektora Banku Rzeszy, którzy w ciągu dnia dzisiejszego mają być skłonieni do podania się do dymisji. Kandydatem na stanowisko Naczelnego Dyrektora Banku Rzeszy jest przedewszystkiem były podsekretarz stanu, znawca sprawy odszkodowań niemieckich.

WIEDEŃ, 22.8. PAT. „Neue Freie Presse" donosi z Berlina: Prezydent Banku Rzeszy Havenstein otrzymał uchwałę rady gabinetowej o polityce gospodarczej rządu. O ile Havenstein, jak tego należy oczekiwać, nie zgodzi się na ten program, wówczas będzie wezwany do ustąpienia. Gdyby wezwanie to pozostało bez rezultatu, wówczas rząd zwoła parlament celem zmiany ustawy o autonomji Banku Rzeszy, co zmusi Havensteina do ustąpienia.

BERLIN, 21.8. Pat. Jak donosi „Vorwaets" kanclerz Rzeszy przyjmie dziś przedstawicieli partji socjalno-demokratycznej, celem zakomunikowania im uchwał, powziętych na wczorajszem posiedzeniu gabinetu.

Dalszy wzrost drożyzny.

GDAŃSK, 22.8 A. W. Na mocy ostatnich układów zarobkowych robotnicy gdańscy otrzymują dziennie 6.200.000 mk. niem., jednakże już dzisiaj daje się odczuć w sferach robotniczych wyraźne zaniepokojenie z powodu silnej zwyżki walut zagranicznych, a zwłaszcza funta ang., na którym opiera się obliczenie zarobków robotniczych w Gdańsku. Spodziewać się należy, iż w najbliższych dniach nastąpi dalszy bez porównania wyższy wzrost drożyzny, który pociągnie za sobą nowe ustalenie zarobków we wszystkich gałęziach przemysłu.

Położenie Gdańska.

PARYŻ. A.W. „La Lanterne" pomieszcza artykuł „O sytuacji w Gdań-

sku", w którym podnosi, że wszystkie oznaki wskazują na beznadziejne finansowe i socjalne położenie Wolnego Miasta, a to wskutek polityki senatu, idącej ściśle za wzorami Rzeszy niemieckiej.

Klęska nowego rządu niemieckiego.

Dolar dochodzi do 8 miljonów.— Czy Niemcy przetrzymają nową falę kryzysu?

BERLIN, 21.VIII. Marka niemiecka która na chwilę się wstrzymała w spadku a nawet częściowo podniosła, leci znów w dół z katastrofalną szybkością. Gorsze, że podobne doniesienia dochodzą z giełd zagranicznych: New Yorku, Londynu i Zurychu gdzie marka niemiecka spadła o 40 proc.

Berlin ogarnęła znów gorączka zniżkowa. Dolar w tranzakcjach prywatnych doszedł już do 8 miljonów mk. Śród trzeźwiejszych Niemców ujawnia się przerażenie, bo nowy spadek marki niemieckiej jest dowodem, że nowy rząd Stresemanna stracił już zaufanie, a przecież rząd ten popierają nawet socjaliści.

Nowy spadek marki niemieckiej wywołał nowy skok drożyzny, strajki rozruchy i t. d. Czy Niemcy wytrzymają ten nowy atak, który jest skutkiem walki z Francją?

Upadek prasy.

MONACHJUM, 22. 8. (Pat.) Zjednoczenie monachijskich wydawców ogłosiło komunikat o tem, że nie będąc w możności ponosić olbrzymich kosztów wydawniczych, w dniu wczorajszym wstrzymało wydawnictwo książek i czasopism. 16 czasopism monachijskich z dniem wczorajszym przestało wychodzić.

Przygotowania do założenia Banku emisyjnego.

Wczoraj odbył p. minister skarbu naradę z ministrem przemysłu i handlu oraz reform rolnych w sprawie założenia Banku emisyjnego. Jak się dowiadujemy, wczorajsza konferencja miała na celu przedyskutowanie i ustalenie zasad organizacji Banku. W wyniku tych narad przedstawi minister skarbu na jutrzejszej Radzie ministrów ogólny projekt statutu Banku, poczem ma być utworzona specjalna komisja do opracowania szczegółowego projektu statutu.

W związku z tem jesteśmy upoważnieni podać do wiadomości, że wszelkie kombinacyjne pogłoski ze źródeł niemieckich o rokowaniach jakie rzekomo p. min. Kucharski miał odbyć w Paryżu z francuskiemi kołami rządowemi i finansowemi w sprawie uzyskania miljarda franków na pokrycie tegorocznego deficytu budżetowego są w całości zmyślone. P. minister nie podejmował żadnych rokowań w tym kierunku, wobec czego nie mógł oczywiście prowadzić rozmów nad szczegółowymi warunkami tych czy owych paryskich kół finansowych.

Faktem jest jedynie to, że rząd uważa za możliwe zrealizowanie w najbliższym czasie jako najwłaściwszego środka projektu stworzenia w najbliższym czasie instytucji biletowej opartej na silnych podstawach i przystępuje bezzwłocznie do prac przygotowawczych.

KILKUWIERSZÓWKI.

× Rząd amerykański wypuści w obieg nowe marki pocztowe wartości 2 centów z portretem prezydenta Hardinga.

× Wylew Rongoonu w południowej Birmie przybiera rozmiary niebywałej katastrofy. Zalane są wszystkie plantacje ryżu. Pięć tysięcy mieszkańców nadbrzeżnych pozostało bez dachu nad głową.

× W powiecie Namangańskim w Turkiestanie spadł niebywałej wielkości grad, który uszkodził 600 budynków mieszkalnych i liczne mosty i groble. Ucierpiało około 2.500 gospodarstw. Grad zabił kilkoro ludzi i kilka tys. sztuk bydła.

× W Essen został otwarty pierwszy protestancki kongres międzynarodowy, na który zjechało 200 delegatów ze wszystkich części świata.

× Z inicjatywy komunistów rosyjskich wszystkie partje komunistyczne w Skandynawji przygotowują bojkot Finlandji, jako odpowiedź na ostatnie represje rządu finlandzkiego przeciw komunistom.

× Płynny dług Niemiec wzrósł do sumy 117300 miljardów.

× W Genewie odbędzie się w czasie od 25 do 27 września międzynarodowy kongres wolnomularzy.

× Jak donosi „Maitin", rząd frabuski skłonny jest uznać greckiego króla Jerzego jedynie pod warunkiem, iż gwarancje konstytucyjne zostaną w Grecji przywrócone.

× Rozprawa przeciw mordercom znanego działacza ukraińskiego Twerdochliba odbędzie się 17 września.

× W Paryżu zakończono układy, na podstawie których Belgja otrzyma pożyczkę 400 miljonów franków.

Różne.

Szczęśliwe miasto!

W dniu 1 sierpnia opuściła żydówka, M. Bock, nasze miasteczko i udała się do Niemiec. Bockowa jest żoną głośnego żydka szpiega, który na rzecz Niemiec swego czasu został rozstrzelany w reducie Przemysława w Poznaniu, w Bralinie zatem niema już żydów.

Olbrzymi pożar na Wołyniu.

W nocy z d. 10 na 11 d. m. w majątku Borszczówce, w pow. krzemienieckim na Wołyniu (własność Leona hrabiego Rzewuskiego) wybuchł pożar który zniszczył stodołę, przepełnioną żytem i dwie sterty koniczyny.

Straty przewyższają 300 miljonów marek p.

Przyczyna pożaru niewyjaśniona.

Bohaterski harcerz.

Przed kilku dniami Piotrków był świadkiem niezwykłego bohaterstwa młodego harcerza.

Pewna obywatelka jechała z dwoma córkami w okolicę t. zw. „Parku". nagle konie, spłoszone syreną auta, zaczęły ponosić, czem przestraszony woźnica zeskoczył, pozostawiając pojazd swemu losowi. Katastrofa zdawała się nieuniknioną, gdyż rozbiegane konie pędziły na wozy z drzewem. Wtem z bocznej ulicy wybiegł uczeń, rzucając się z boku na konie, mimo grożącej mu śmierci od zgniecenia między ładownymi wozami a końmi i potrafił je pohamować. Wróciwszy po woźnicę, odwiózł go dotąd, dopóki woźnica nie przyszedł zupełnie do siebie, odmawiając jakichkolwiek wyjaśnień powrócił do miasta. Wyrzekł tylko: „Jako harcerz, spełniłem swój obowiązek".

Targi norweskie w Chrystjanji.

W dniach 2—9 września r. b. odbędą się w Chrystjanji tak zwane „targi norweskie", które już od trzech lat są organizowane w stolicy królestwa Norwegji w pierwszym tygodniu września.

Targi norweskie, w okresie trzyletniej swojej egzystencji, zaogniskowały wytwórców i przemysłowców całej Norwegji w zakresie wszystkich gałęzi przemysłu. Wystawcy zawarli cały szereg korzystnych umów i nawiązali ożywione stosunki tak z miejscowem kupiectwem, jak i liczną klientelą zagraniczną. Na targi bowiem przybywali liczni przedstawiciele wszystkich krajów europejskich i wielu zaoceanowych.

Tergi norweskie dają gościom z zagranicy doskonałą okazję poznania całej wytwórczości norweskiej i pozwalają im wejść w bezpośrednie stosunki z firmami przemysłowemi i handlowemi całej Norwegji.

Chrystjanja, stolica tego państwa, posiada bezpośrednie połączenia kolejowe i morskie ze wszystkiemi dużemi miastami i portami Europy i krajów zamorskich, co ułatwia podróż zdążającym na targi cudzoziemcom. Nadto Chrystjanja jest położona w centrum dróg komunikacyjnych kraju, wskutek czego podróż w celach handlowych może być łatwo połączona z całym szeregiem pięknych turystycznych wycieczek.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:		
kurjer warszawski		2.53
osobowy warszawski	o godz.	12.12
kurjer bukaresztański	„ „	13.37
osobowy warszawski	„ „	24.00
do Bydgoszczy:		
osobowy warszawski	o godz.	3.46
do Poznania:		
osobowy warszawski	o godz.	24.00
kurjer warszawski	„ „	2.53
do Torunia:		
osobowy warszawski	o godz.	19.28
do Ciechocinka:		
osobowy warszawski	o godz.	19.28
do Łodzi:		
osobowy gdański	o godz.	5.08
osobowy ciechociński	„	7.50
do Warszawy:		
kurjer poznański	o godz.	2.22
osobowy gdańsko-poznański		5.00
osobowy ciechociński	o godz.	7.58
osobowy bydgoski	„ „	12.06
osobowy gdański	. . „ „	16.43
do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:		
kurjer gdański	. . . o godz.	15.32

Pociągi odchodzące z Włocławka o 7.50, 12.12, 16.43 i 19.28 iść będą przez Skierniewice, gdzie będzie połączenie od i do kurjerów krakowskich.

Kurjer warszawski do Gdańska iść będzie przez Inowrocław z przesiadaniem do kurjera Poznań—Gdańsk.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Jadąc z Warszawy do Torunia w drodze została zamieniona teczka z kolekcją skórzanych torebek. Kto zamienił, proszony jest o zwrot p. Rott w Włocławku, Piekarska.

Przyjmę 3-ch uczniów na stancję. Ogrodowa 11. Rozworski.

Przyjmę uczennice na stancję, opieka troskliwa, rodzina bezdzietna. Wiadomość: Szpitalna 9, W. Twardowska.

Przyjmę kilku uczni na stancję, opieka troskliwa. Wiadomość: Marja Molis Gęsia, 29 I-sze piętro w oficynie.

Zgubiono dokument wojskowy wydany w P. K. U. Włocławek na imię Pinkus Chodecki, dowód osobisty i 150,000 mk. Łaskawy znalazca zechce oddać policji.

Zgubiono dowód osobisty kolejowy na imię Józefa Przekwas. Znalazca zechce zwrócić policji.

Zgubiono 2 legitymacje, Kasy Chorych na imię Cypry Lewkowicz i Guci Bribrecher. Łaskawy znalazca raczy oddać do Kasy Chorych.

2 pokoje z kuchnią potrzebne od 1 września. Wiadomość biuro ogłoszeń L. Makowskiego.

Za ogłoszenia odpowiada Administracja.

GMINA ŻYDOWSKA m. WŁOCŁAWKA

zawiadamia, że dodatkowy budżet gm. żydowskiej za rok 1923 jest do przejrzenia w jej biurze przy ul. Brzeskiej 23 II piętro w godzinach biurowych.

REDAKTOR: KS. JAN KOBIERSKI CZCIONKAMI DRUKARNI DYECEZJALNEJ WYDAWNICTWO KSIĘGARNI POWSZECHNEJ.